Ч. 43. Należytość pocztową zapłacono ryczałtem

Львів, 28. Жовтня 1928.

Почтову належність заплачено гуртом

Рік II.

ПРАВДА

ЧАСОПИС ДЛЯ НАРОДА

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адм.:

„ПРАВДА"

Львів, вул. Кльоновича ч. 8. II. пов.

Телефон 4—48.

Поодиноке число коштує 20 сотиків

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ:

Річно 10 зол. Піврічно 5 зол. Чвертьрічно 2 з 50 сот, Місячно 1 зол

ЗА КОРДОНОМ:

Річно 2 амер. доляри або їх рівновартість

Що дали нам Українські Січові Стрільці?

„А ми тую Червону Калину
(піднімемо,
А ми нашу славну Україну гей-
(гей розвеселимо,"

— співали Українські Січові Стрільці.

Не довелося! Не довелося й друге, про що співається дальше в цій їх пісні, не довелося: „визволити братів Українців з московських кайдан"...

Не будемо пригадувати чому, не будемо ятрити незагоєних іще ран! Усе воно ще таке живе в памяти нашій: і перший зрив, захват і запал, а потім... Стрий, шибениці, Талергоф, загальна зневіра й усе, що потім було: й безрадність і байдужість і розгардіяш — усе це таке живе в нашій памяти, таке болючо живе! Не будемо ятрити незагоєних іще ран...

А згадаємо цих, що перші взялися піднімати похилену Червону Калину! Згадаємо, що дали нам вони, що в спадщині оставили.

Були геройські змагання, геройські діла їх, потім уже не тільки їх, але всеж за їх почином...

І було так: писав противник у своїх воєнних звідомленнях, буцім то українську галицьку армію силою гонять до бою, буцім то позаду армії стоять із наготовленими скорострілами У. С. С-і „єдине вірне військо" (так писали.) Воно було, очевидно, неправда, придумана для заохоти своїх... та всеж таки бачимо з цього, що й противник відчував вагу й значіння У. С. С-ів і мав пошану до них. Тай знехотя сказав правду: були цими скорострілами стрілецький запал і посвята.

І справді, коли без огляду на всі невдачі, без огляду на великі недомагання, без огляду на засів отрутного більшовицького розгардіяшу галицька армія до останку остала справжньою армією, одинокою справжньою українською армією, то дав тут, зробив тут чимало й почин і дальший вплив У. С. С-ів.

Вони, тільки вони дали це загальне одушевлення, пробудження свідомости сили, що вперше збудилися на Шевченковому Здвизі в 1914 р. у Львові на вид невеличкого відділу У. С. С-ів в однострoях, при зброї.

А потім невеличкий відділ, всего дві тисячі, кривавиться в Карпатах. Але його геройські вчинки розносять славу українського імени по всему світі, по цей і по той бік боєвої лінії. До цього часу цей світ так начеб не знав і не бажав знати про нас.

А загальне бажання підняти похилену Червону Калину, зажурену Україну розвеселити, хоч і не довелося сповнити бажання, всеж таки змило з нас клеймо рабства, що століттям накоравіло було на душах наших. Змило. А що ще подекуди остало, то дальше змивають пісня стрілецька а найбільше оті могили, що ними засіяли У. С. С-і рідну землю від Закарпаття аж по Дніпро, по землі старого Запоріжжа.

І вже даремні всі противні зусилля!

Памяти дорогих Усусусів, а з ними й віри вкращу будучину ніхто не вирве вже з сердець народу — ніхто!

Отсе дали нам Українські Січові Стрільці, отсе наша спадчина по них.

Славна, дорога спадчина!

МИНУЛИ ДНІ ВЕЛИКІ...

Минули дні великі,
Геройські дні змагань,
Остали нам могили
Довкруги, де ні глянь.

Минули дні великі,
Рожевих дні надій,
У серцях нам лишили
Повяле цвіття мрій.

Минули дні великі,
Здаєсь пропало все,
„Ми змарнували сили"
Все біль нам душі ссе.

Минули дні великі,
Та не пройшли мов грім,
З могил нові нам сили
Несе калина всім.

Минули дні великі,
Та кожен падолист
Вертає нам ці хвилі
В осінний вихру свист.

Минули дні великі,
Та ми вже не раби —
Рабство із душ нам зняли
Геройські гроби.

Минули дні великі,
Геройські дні змагань,
Та нам цвіте калина
Червона, де ні глянь.

Ярослав Вільшенко.

Знесення смертного присуду

Перед найвищим судом у Варшаві відбулася апеляційна розправа в справі Атаманьчука й Вербицького засуджених львівським судом на кару смерти. Найвищий суд уневажнив вердикт львівського трибуналу присяжних відносно убийства Собінського, однак піддержав присуд за приналежність обох засуджених до тайної української військової організації. Засуджених боронили адвокати Смяровський, Старосольський і Шухевич. Справу спрямовано до нового розглянення перед львівським судом.

—о—

Страйк у Лодзі заломився

Викликаний комуністами загальний страйк у Лодзі заломився. Більшість робітників не послухала комуністичних проводирів і самочинно вернула до праці, хоч домагань робітничих делегацій не сповнено. Видко з того, що прозріли, та не хотять для комуністичної ворохобні наражати на голод і руїну своїх родин.

—о—

Большевицька піддержка страйку

В Москві відбулося засідання виконного комітету „Профінтерну" в справі страйків у Лодзі, Чехословакії, Німеччині та инших краях. Рішено телеграфічною дорогою вислати страйкарям у Лодзі підмогу в сумі десять тисяч рублів. Це вже друга така підмога. Рішено звернутися до „Комінтерну" з проханням о дальшу піддержку згаданих страйків.

—о—

З польської політики

В нутрі одної із політичних партій, а саме П. П. С. (польськ. партії соціялістичної) наступило роздвоєння. Велике число робітничих представників тої партії, обєднаних в Окружнім Комітеті Робітничим було невдоволене з угодової тактики Соціялістичного Центрального Комітету Виконавчого супроти урядових чинників. Тому виповіли послух Центральному Комітетови та утворили нову крайно ліву партійну організацію під назвою П. П. С. (давну революційну фракцію). Окружний Робітн. Ком. рішив приняти до тої нової партії видалених Центральним Комітетом членів, та видавати власний часопис.

—о—

Чи Христос був першим соціялістом?

Замітною й незвичайно дивною є поведінка соціялістів. Вони то на кождім кроці виступають проти всього, що християнське. Науку Христову радіби усунути зі шкіл. Разить їх навіть хрестне знамя нашого Спасителя на стінах публичних установ, шпиталів. Померлим членам своїх партій, що були християнської віри, на посмертних оповіщеннях плякатах, на їх гробах не дають св. хреста. В сердечній приязни живуть соціялісти з ворогами Христа жидами і дають їм у своїх організаціях відвічальні становища.

Те все не перешкаджає тим самим соціялістам на кождім кроці ревно признаватися до Христа — проголошуючи Його... першим соціялістом!

Чи мають вони хоч крихітку слушности в цьому?

Кождий, хто застановиться над наукою Ісуса Христа мусить признати, що „соціялізм" Христа є зовсім инший ніж соціялізм Маркса й инших проводирів нинішного соціялізму.

1. Соціялізм голосить „боротьбу кляс" видвигнену навіть до ненависти. — Христос голосить любов і згоду, а навіть вимагає любови до ворогів.

2. Соціялізм голосить комунізм (спільність) у забиранню. — Христос голосить комунізм у даванню. Христос каже в св. Євангелію: „Хто має дві одежі, нехай дасть тому, що не має". Соціялізм відбирає власникови, бо після соціялізму приватна власність це крадіж; можна почути це так часто від ріжних соціялістичних проводирів.

Христос був у засаді противний комунізмови терору й примусу, а голосив комунізм свободи і любови. Шанував приватну власність, а коли заохочував до збування багатства в користь убогих, то узалежнював це від вільної волі власника того багатства.

І так звернувся до багатого молодця зі зазивом: „Коли хочеш бути совершенний, іди, продай своє майно, роздай убогим і йди за мною".

Так розуміли той зазив Христа його ученики й перші християни. Тому лиш нерозумних можуть зловити соціялісти на свою полову про „комунізм" перших Християн. Ми знаємо, що християнський „комунізм" в трьох перших століттях Христової Церкви і комунізм соціялістичний — це небо а земля.

Христос наказував працю й освятив її своїм приміром, А соціялізм обнизив свої погляди на працю щирими словами одного зі своїх проводирів Каутски-го, котрий голосив: „Для робітника головна справа — заплата. Праця для нього — це річ другорядна. Колиби платили йому без праці, то не мабуть нічо проти того".

Чому саме соціялісти у своїх письмах та на зборах проголошують Христа „соціялістом"?

Чому ті, що виправдують страшні переслідування християн у Мехіку, та кріваву боротьбу з релігією в совітах, підшиваються під святе Його імя? Чому заслонюють себе Христом ті соціялісти, що подають руку ворогам Христа та сповняють їх пекольну службу?

Тому, відповімо, що навіть найбільше загорілі соціялістичні проводирі знають добре і здають собі з того справу, що народні й робітничі маси, яких хочуть зловити в свої погубні сіти, є релігійні й привязані до Христа. В той спосіб хочуть вони баламутити селян і робітників.

Друга причина, до якої соціялісти не хочуть голосно признаватися, це те, що мимо всього, признають вони в глибині душі святість, божество Христа і могучість св. Євангелія та хотять ними закривати безвартність та неміч баламутних соціялістичних кличів.

——o——

о. Стефан Ковалів.

Месійні прообрази

3. МЕЛХІСЕДЕК.

Коли Авраам після побіди вертав з виправи, яку підняв в цілі освободження свого братанка Лота, вийшов йому назустріч цар Салиму Мелхіседек, священик Всевишнього і зложивши в жертві хліб і вино, благословив Авраама. Авраам взаїмно віддав честь Мелхіседекови і дав йому десятину зі всего. В особі сего царя-священика віддав Авраам честь будучому Месії, котрого той священик прообразував; бо про Месію було сказане: *„Ти ерей во вік, по чину Мелхіседекову"*. (Пс. 109, 4.). Імя Мелхіседек означає царя справедливого; наш Спаситель є самою справедливістю. Мелхіседек є царем а заразом і священиком. Безкровна жертва Мелхіседека з хліба і вина є знов прообразом безкровної жертви Нового Завіта, де під видами хліба і вина приноситься найсвятійше Тіло і найсвятійша Кров Ісуса Христа.

Мелхіседек виступає осамітнений: не знаємо ні його вітця, ні попередника, ані наслідника в священстві; наш Спаситель не має також ані вітця земського, ані попередника, ані рівного собі наслідника; бо священики є лиш Його слугами.

Прообраз Мелхіседека показує нам Його як ерея віковічного, складаючого в жертві хліб і вино.

УДОВИЦЯ ГАННА

Сама, одинока сидить вона в хатині покрай села.

Не така то вона стара ще літами, ще й пядесять літ не має — та журба й горе постаріли її — згорбили спину, поморщили біле та гладке колись лице, чорний волос побілили.

На дворі осінний вихор дує, бє об стару грушку, що під вікном, повяле листя спадає зньої. А грушка сливе самим уже гиллям об вікно вдаряє. Сама, одинока сидить удовиця Ганна в хатині покрай села. Сидить руки безсильно в подолок згорнувши.

А думи мов ті бжоленята роєм налітають, спомин за спомином приносять...

...Гей щаслива була дома в батька та в неньки, одиначка! Ні батько, ні ненька нічого не відмовляли їй.

Тільки скінчила школу, зараз записалася до читальні.

Другі батьки та матері забороняли своїм дочкам ходити до читальні, а її батько й ненька ні.

— Ходжу я й жінка до читальні, то чомуж їй не ходити. Краще хай у читальні дальше вчиться під оком старших, ніж на гулянках час гайнує — відповідав батько сусідам, що чудувалися.

Та з часом і другі батьки позволили своїм донькам вписатися в читальню.

А як в селі засновували „Січ", то вона також перша вписалася в члени, а за нею всі її подруги. Там у читальні та на „Січі" пізналася вона зі своїм Романком.

До року й повінчалися. Щасливі були. Трудилися обоє пильно та запопадно й господарство їм велося, багатіли. Тільки одно горенько: діти їм не ховалися. Жив тільки найстаршенький Романко. Середуща Гася померла на пятій весні, а наймолодший Петрусь уже школярем.

Більше дітей у них не було.

— Така вже видно Божа воля — говорив Михась — ти, Ганно, була одиначка в батьків, одинак був і я, так видно й нашому Миханеви судилося.

А гарний і цікавий хлопець був Миханьо. До книжки так рвався. Як скінчив десять літ, то за порадою старенького вчителя, віддали його до шкіл до міста. Жаль було Ганні розставатися з одинаком, та щож, це для добра дитини. І вона перед сином і перед чоловіком скривала смуток і спинювала слези. Тільки на самоті поплакувала.

Але як у місті прощалася з Михасем, то не вдержала сліз, голосно розплакалася, розплакався й Михась.

Та зате потім, яка радість була, як він приїхав на Різдво. А потім на Великдень тай на вакації. І так рік у рік, через три літа.

Аж прийшов 1914 р.

Боже, як тішилася Ганна, як її Михась приїхав на вакації із чотирма срібними пасками на ковнірі гімназійного однострою. А який він виріс стрункий, тільки приблід трохи над тими книжками. Нічо — за вакації під доглядом мами прийде до себе. Та Михась не дармував, усе то в читальні, то в „Січі" підготовляв Шевченкове свято, бож то ювилейний рік, сто літ минуло як родився Тарас. „Свято мусить вийти величаво"! казав. Але й у полі помагав: снопи возити, в полукіпки складати. І величаво випало Шевченкове свято. Був похід селом. Мов військо йшло. Гордо та пишно.

Аж мов грім із ясного неба впала вістка: „В Босні вбили престонаслідника й його жінку. А небаром пронеслася ще страшніша вістка: війна, війна!

І прийшла ця війна. В селі показалися Мадяри. Без причини, без доказів повісили старенького дяка, бо казали, що він Рус, зрадник — а він був завзя-

4. ІЗААК.

Одною з найцікавійших подій з часів патріярхальних є жертва Авраама. Хоч у Старім Завіті не було людських жертв, одержує сей Патріярх від Бога приказ принести свого єдинородного сина Ізаака в жертву. Послушний Авраам хоче вже волю Божу сповнити. Але Бог приймає його охоту за вчинок. В останній хвилі відкликує приказ, поновляє благословення і обітницю, а Патріярх перенятий вдячністю жертвує Богу ягнятко замісць свого сина.

Жертва Ізаака є живим образом будучої жертви Ісуса Христа. Ізаак є наймилійшим сином свого вітця; наш Спаситель є наймилійшим, єдинородним Сином Бога Отця.

Ізаак був засуджений на смерть невинно. Послушний, несе мовчки на плечах дерево, на котрім мав бути жертвований, вступає на гору Морію, дає себе звязати на кострі і покірно кладе шию під ніж. Ісус Христос, засуджений на смерть невинно, по волі небесного Вітця, тихо мов ягнятко несе тяжкий хрест на гору Голгофту та дає себе розпяти без опору та нарікання. Але Ізаак не поніс тоді смерти, бо був лиш прообразом Христа. Спаситель, котрий є дійсною жертвою, справді поніс смерть за спасення людського роду.

Прообраз Ізаака заповідає нам: а) що Спаситель умре на приказ свого Вітця, котрий свого Єдинородного дав на спасення людського роду і б) що умре на Голгофті.

5. ЄГИПЕТСЬКИЙ ЙОСИФ.

В ряді пізнійших патріярхів найвизначнійше місце — так ізза своїх чеснот як ізза свойого впливу на пізнійшу судьбу вибраного народа — займає Йосиф, котрий був послідним жидівським Патріярхом. Його також уважали все за один із визначнійших прообразів Спасителя.

Йосиф був наймилійшим сином свого вітця; мав сни, котрі заповідали його будучу величність і тому був предметом зависти своїх братів. Спаситель, наймилійший син Божий, розповідає Жидам про свою Божу природу та про свою будучу славу, через що також був зненавиджений ізраїльською старшиною.

Йосиф, прибувши до братів, дізнав великої кривди, бо його продали в неволю до чужого краю; невинно сидів в вязниці в товаристві двох злочинців. Одному з них, — підчашому — предсказав освободження, а другому — пекареви — смерть. Спаситель терпів найневиннійше. Зрадив його ученик, видали його Жиди поганам на смерть. Висів на хресті між двома розбійниками, з котрих одному предсказав небо, а другий зістав погублений.

Йосиф спас Єгипет в часі великого голоду; оголошено його спасителем Єгипту та віддано йому належну почесть в цілім краю. Ісус Христос став Спасителем світа і відбирає Божу честь на цілім світі за те, що спас світ, який гинув з браку ласки Божої.

Браття Йосифа, притиснені голодом, постановили йти до Єгипту. Жиди також вкінці навернуться до Ісуса і приймуть віру Христову, як се предсказав у своїх пророцтвах Осія. (Ос. 3, 4—5.).

Прообраз Йосифа вчить нас: 1) що Спаситель буде засуджений невинно; 2) що віднесе побіду над ворогами та що великодушно їм простить.

—о—

Бережіть могил тих, що полягли за волю Неньки-України!

З церковних справ

По евхаристійнім конгресі в Сіднеї

Після відомостий із Риму, перебіг евхаристійного конґресу, що відбувся недавно в столиці Австралії в Сіднеї, був дуже величавий і викликав сильне враження. Взяло в ньому участь несподівано велике множество вірних не лише з Австралії, але і з инших країв. Що більше, торжественні богослуження і проповіди збудили навіть у душах протестантів велику пошану до католицизму. Число тих іновірців було так велике, що двократно перовисшало число всіх католиків, що живуть в Сіднеї. Всі приглядалися в поважнім совокупленню Нсв. Тайнам, які несено в походї через місто. Анґліканський некатолицький часопис „Християнська Церква" писав по конґресі так: Вистане запізнатися з величніми добродійними установами католиків, з їх школами, шпиталями, щоби дійти до заключення, що їх Церква довершила далеко більше християнських діл, ніж усі неримські Церкви разом взяті і нема сумніву, що ласка потрібна до довершення тих діл виплила зі щирої віри в дійсну присутність нашого Господа в Нсв. Тайні Евхаристії. Молімся й ми, щоби в тих днях Світла благословення Боже сплинуло на наших католицьких співгорожан, та щоби їх конґрес і їх процесії причинилися до ширення Христового царства між нами.

Добрий примір

Діялося це недавно у Франції. П. де Бурмон, батько девяти синів одержував від свого льокатора, видавця порноґрафічних, протиморальних письм катальоґ з поясненнями та малюнками, які заохочували до купowання обиджаючих християнську мораль письм. Чесний і рішучий П. де

тий Українець і найбільше в селі розпинавсь за Австрією та заохочував парібків у селі, щоб вступали до Українських Січових Стрільців.

Не довго стояли Мадяри, втекли перед Москалями. Ой, гореньокж то було тоді. Знищили читальню, книжки подерли на цигарки й над людьми знущалися, бо казали, що люде „мазепинци" стоять за Ґерманом. Тільки один був між ними старшина, що боронив людей — був Українець із Полтави. Та не багато він міг зробити, бо й його вважали „мазепинцем".

Сумно було. Одинокою розрадою було це, що її Михась був при ній.

Весною Москалі втекли з села, а прийшли Австрійці. Тоді й Романа взяли до війська, бо вже й брали старші річники...

На дворі вихор гуде, грушка бє гиллям об вікно. Ганна ще низче похилилася, ще більш безсило опустила руки. Думи не кидають її, снують спомини нитка до нитки, мов той павук павутиння.

...Остала сама тільки з сином. Чоловік спершу писав, а там і перестав писати. Аж через кілька місяців прийшло письмо аж гень із італійського фронту, з цих гір високих, височенних. Чоловік її згинув. Потім оповідав їй Гринько Зазулька, що її чоловіка розірвала італійська шрапнеля на шматки, що не можна було й позбирати пірваних частей тіла...

Плакала Ганна, плакав Михась до відчаю.

Аж переходили селом Усусуси.

Не видержав Михась:

Мамо, я зголошуся до стрільців! Тепер такий час, що годі дома сидіти.

— Сину, синочку мій, Михасеньку, таж ти мене саму саміську лишаєш!

— Годі, мамо, багато зі села зголосилося вже, а що скажуть про мене, як я остану.

— Таж ти ще за молодий, Михасю!

— Не за молодий, мамо, меніж уже сімнацять літ. І пішов, щоб не вертати. Погиб гень там під Києвом в 1920 чи 21 році.

Вона остала сама саміська. Нащо живе вона?!

— Боже, чому не забереш мене до мойого чоловіка й сина... Мене вже тут на цьому світі ніщо не держить...

А вихор виє, а грушка бє гиллям у вікно. Стукотить. Ні, це хтось стукає в двері.

Ганна підводиться й іде до дверий, відчиняє.

Увіходить двоє молодих людей: хлопець і дівчина.

— Слава Ісусу Христу!

— Слава на віки Богу Святому.

— Ми, матусю, збираємо на вдержання могил наших героїв...

— На вдержання могил — повторяє Ганна! — Дам, дам, що можу, ви знаєте, що я вже багато не можу дати.

— Знаємо, знаємо, матусю, — каже дівчина. — Ми знаємо, що ви все поле позаписували й віддали на добродійні ціли, на церковне брацтво, на читальню й на захоронку...

— Так, бо мені самій уже нічого не треба. Вистане ця хатина тай огород, що оставила я собі на доживіття. Але вам дам, дам — хоч могили мойого чоловіка нема ніде на землі, а де синової шукати, не знаю...

І отворила скриню та добула відтам двацять золотих.

— Ось вам, ховала я їх на чорну годину, та ще може придбаю. Беріть, нехай мені здається, що це грудка землі на могили моїх найблизчих: чоловіка й сина. Вони також герої...

Л. Л. Антонюк.

—о—

Бурмон відсилав із обуренням цей катальоґ та випрошував собі ті посилки заявляючи, що можуть вони стати небезпечні для його ще невинних синів. Але славний видавець не зважав на це і пересилав дальше згаданий катальоґ почтою. Тоді Бурмон обжалував його два рази перед поправчим трибуналом Секвани (4. мая 1926. і 28. лютого 1928.). Однак трибунал цей роглянувши його жалобу і покликуючися на закон із 1882. р. звільнив видавця а присудив Бурмонови заплатити кошти процесу. Той зробив відклик до апеляційного суду в Парижі і тут знова увинненo видавця. Та Бурмон не дався відстрашити й тим у боротьбі за добру справу і відкликався до касаційного трибуналу. І дійсно тут присуд обох попередних інстанцій уневажнено дня 23. червня 1928. а справу передано апеляційному судови в Орлеані, де справа вийшла в користь Бурмона. Коби таких батьків було більше!

Боротьба з крематоріями в Німеччині. Минулого місяця основувано в Берліні „Т-во поборювання палення тіл в католицькій Німеччині“. На чолі Т-ва стоїть наукова фахова комісія. Ця організація має поширитися на ці всі місцевости, де істнують крематорії або звичайні палення тіл і завданням її є поучати й ширити похоронення тіл в землі. Як актуальною є діяльність Т-ва хай свідчить факт, що в Німеччині на протязі 1927 р. спалено 46.000 тіл, в самомуж тільки Берліні понад 14.000. Катол. Церква все осуджувала поганський звичай палення тіл.

Католицька Церква в Естонії. Католики становлять 0.2 прц. цілого населення. В 1922 р. число їх виносило 2,536 тепер упало до 2000. Найбільша парохія — менш-більш 1000 душ — це Таллін, на протязі кількох десяток літ кермують нею оо. Домінікани. Естонський нарід ще до недавна був дуже релігійний. Щойно вплив революції 1905 р. і світової війни змінили його значно в тому напрямі.

За 100 літ протестантів не буде в Німеччині. Гиґієніст і дослідник раси д-р Фріц Ленц з Монахова на основі зменшення числа уродин в Німеччині обчисляє, що за 100 літ оскільки так дальше буде, остануться тільки католики. Протестанти вигинуть з причини поширення у них неомальтузіянських засад.

Навернений Ротшільд. **Амшель** Бруно Ротшільд з Ґермерсгайму постановив з юдаїзму перейти на католицизм. Ротшільд є кревняком відомих кревняків і перед кількома місяцями замешкав у Кеннерфайт. Він належить до цих, що оглядали стиґмати відомої Тереси Найман. Ротшільд так перенявся цими обявами, що забажав охреститися а Тересу просив за хресну матір. По хрещенню Ротшільд перейде в епископський семінар в Бамберґу, де задумує приняти тайну священства.

——о——

Як падало з дерев осіннє листя, упали в порох рідних нив тисячі найкращого цвіту України, борців за Її волю. Споминаючи їх геройські діла, молімся за блаженний упокій їх душ та молитися за них велім діточкам нашим.

100 кірців збіжа з морґа

В останніх часах мають місце познаки, що віщують корисну зміну в нашім хліборобстві. Якіж се познаки?

Перед нами невеличка брошура, що її видала саме „Спілка українських аґрономів“. Се книжочка інжиніра-аґронома В. Воробця п. з. „Про пересаджування збіжа, або **100 кірців збіжа з морґа**“.*)

„Що? ваґон збіжжа з морґа? хибаж се можливе? — так починається згадана брошура.

„Так Шановний Читачу! — відповідає автор. Не тільки можливе, але й Ти сам зможеш стілько зібрати з твойого чорнозему чи глинки, коли уважно прочитаєш отсю книжочку і зачнеш так робити, як тут написано.

„Може першого року збереш лише 50 сотнарів, а може лише 30 з морґа, та тим не зражуйся. Через рік—два пізнаєш помилки твоєї господарки й усунеш її. А тоді осягнеш такі збори, про які Тобі й не снилося. А коли навіть з якихсь причин — чи то лихе поле, чи в наслідок посухи — не осягнеш найвищих врожаїв і прийдеться задоволити Тобі лише 30 сотнарами з морґа — то й тоді збереш з нього 8 до 10 разів більше, як збирав до тепер.

„Тому, як прочитаєш отсю книжочку, ще сеї осени розпочинай інакше господарити.

Приглянься до книжочки сеї ближче.

„Садження збіжжа — читаємо в ній — не новина. Сю штуку зпокон-

*) Про пересаджування збіжжа або 100 кірців збіжжа з морґа. Зладив інж. Віктор Воробець. Львів, 1928 р. Ціна 0·60 зл.

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ. 30

Гетьман Богданко

Тай кричать ведмедівці, а за ними й канівці:

— Павлюк Павлюк хай буде кошовим!

А Павлюка вже нема як тільки почув своє назвище шугонув у свій курінь. Та не на довго. Ось уже й ведуть його запоріжці назад на майдан, щиро по дорозі буханцями його частуючи:

— Іди, вражий сину, не опирайся, коли товариство зове тебе! — приговорюють йому.

Привели його, а старі запоріжські діди виступають наперед, а найстарший із них Артим Лисичник говорить:

— Петре Павлюку, хоче товариство тебе кошовим отаманом мати, чи годишся на це?

А Павлюк відпекується по звичаю:

— Не гідний я, товариство славне, такої почести великої.

— Гідний, гідний — кричать запоріжці — Приймай кошовування, бо як ні, то киями нагодуємо тебе а то й шаблюками сплазуємо!

І знов питає Артим:

— Чи годишся кошовувати Петре Павлюку?

— Ні, таки не гідний я кошовувати вам, товариство славне! Єсть гідніші й здібніші від мене.

— Не противсь — кричать запоріжці — ми краще знаємо, хто гідніший і здібніший.

— У третє питаю тебе, козаче, — питає старий Артим — приймаєш вибір чи ні?

А Павлюк мов по надумі:

— Щож діяти мені? Коли так уже все товариство наперлося, щоб я прийняв на себе таку почесть то годі мені дальше спротивлятися — принимаю.

Тут запоріжські діди похилилися до землі й кожен набрав у жменю пилу тай посипав його на голову Павлюкові. Сиплять та приговорюють:

— Як цей пил брали ми з землі, так і ми всі з землі повстали й до землі назад повернемо. Всі ми люде рівні перед Всевишнім Богом. І хоч ми тебе винесли на найвищу почесть на Запоріжжу, ти сам не виносися. Будь добрим батьком запоріжському лицарству, будь строгий і справедливий та дбайливий, але тями, що так, як ми тебе вибрали, так і скинути можемо.

Покірно схилив новий кошовий голову, що вся була покрита сивим пилом і відповів:

— Дбатиму всіми силами, щоб слава й могутність запоріжської вольниці росла й кріпшала, щоб Січ-мати лицарством і багацтвом цвіла, процвітала, віри Христової щитом і забором кріпким була.

Приступили до вибору інших старшин: військового судді, писаря й осавула та підстарших: скарбника, пушкаря, довбиша, хорунжого бунчужного. І взяли новобрані старшини свої відзнаки зі стола, а хорунжий підніс у гору хрещатий запоріжський прапір.

І каже кошовий Павлюк:

— Тепер товариство славне по старому звичаю розділимо вольности наші між подинокі курені.

Тут новий писар Хвилон Недобитий приступив до стола тай узяв приготовані папірці, що на них були розписані всі вольности так, щоб у всякій частині було однаково земельного й воєнного добра. Писар на очах усіх запоріжців ці папірці, що їх називали лясами або жеребками, скручував і вкидав до своєї шапки. Потрусив їх у шапці добре, тай каже:

— Панове курінні отамани прохаю тягнути ляси кожен за свій курінь.

І приступали курінні отамани до писаря тай витягали папірець із шапки, розвивали його та вголос відчитували своїм куріням.

Вже було геть із полудня, як запоріжці розходилися з майдану по куріням.

віку знають і вживають Китайці при управі рижу. Вони і збирають його через те значно більше з морґа, як ми нашого збіжжа, бо пересічно по 40 до 50 сотнарів.

„В Европі пробував садити збіжжа ще 20 років тому проф. Демчинський на Кавказі і мав неабиякі успіхи. Але він не вмів вихіснувати свойого досвіду. Використали його щойно в повоєнних часах проворні і практичні Німці. Вони навіть збудували осібні машини-сівалки, що садять збіжжа. Се збіжжа пізнійше просапують і збирають 30 до 40 сотнарів зерна.

„Але Німці не перестали на садженню. У двох останніх роках вони зачали пересаджувати збіжжа, як пересаджується розсаду капусти і досягнули незвичайних успіхів.

„Перший Едвард Остгаус з Гогенгоф завів в себе на своїм господарстві сей новий спосіб управи збіжжа.

„Він засіяв невеличкий загончик житом і пізнійше, як воно виросло на 12—15 цм. заввишки, при помочи арештантів попересаджував поодинокі рослинки на новий загін в широкі рядки, оден від одного на 20 цм., а в рядках одну рослину від одної на 20 цм. Таким чином посаджено на кождому квадратовому метрі по 15 рослин. До зими жито сильно розгалузилося і підросло на 20 цм. високо. Зимою воно впадало в очи кождому прохожому своєю темною краскою і здоровим виглядом.

„На весну просапано його два рази машиною і підгорнено. З часом воно так розрослося, що з поодинокик рослинок виростали корчики з 40—80 здоровими стеблами, з великим, повним колоссям. Воно не тільки довше від нашого засіяного, але надто кождий колосок містить в собі коло 100, декотрі аж 130 грубих, тяжких зерен. Остгавс робить при сьому замітку, що робота арештантів була доволі недбала. З іншим робітником можна досягнути далеко більше.

„Жнива пересадженого жита випали незвичайно добре. З квадратового метра збирано пересічно по 1'30 кґ. себто 80 сотнар. з морґа.

„На іншім господарстві, де інспектор рільництва Ганс-Дґон Деблін в подібний спосіб управляв жито, зібрано ще кращий врожай, бо по 3 кґ. з квадратового метра, причім там посадка була ще рідша, бо тільки по 10 рослин на оден квадратовий метр. Тому розгалуження корчів було ще більше. На тому другому господарстві виносив збір коло **180 сотнарів зерна з морґа,** причім зібране зерно було в двоє тяжче від звичайного зерна.

„Подібні досвіди з пересаджуванням збіжжа роблено й з іншими родами збіжжа, з таким самим знаменитим вислідом. Так, наприклад, пересаджений ярий ячмінь давав корчики з 11 до 15 стебел, коли його не обсапувати, з 30-ти стеблами після сапання.

„За німецькими хліборобами — пише автор — пішли хлібороби других народів, між іншими також наші, українські селяне. Прочитавши минулого року мої статейки „про пересаджування збіжжа“ в „Життю і Знанню“, богато селян зі запалом зачали робити проби в себе. І треба признати, що проби перейшли майже всюди з великим успіхом.

Звіти селян з тих перших у нас проб пересаджування збіжжа поміщені в ч. 14 і 15 „Сільського Господаря“ за б. р. До них і відсилаємо всіх, що цікавляться новим способом управи збіжжа.

Річ ясна, що примінення нового способу управи збіжжа рівнозначне щонайменьше з 10-кратним побільшенням поля. І то в початках, бо при удосконаленню нового способу управи успіхи будуть ще далеко більші. До сего нового способу управи збіжжа треба скрізь заохочувати наших людей. А найкраща заохота се добрий приклад. Отже не попадати в перестрах, а до праці! (Н. З)

—o—

Що пишуть совітські ґазети?

Всі прихильні большевицькому ладови, та піддержувані підмогами з большевицьких жерел часописи, що виходять поза границями совітів, разураз співають похвальну співаночку в честь совітського ладу. Прямо брак їм слів похвали для тих усіх гараздів, які дізнають в совітській, селянсько-робітничій державі — всі селяни та робітники.

Та як воно в дійсности в цьому „червоному раю“ ведеться робітникам і селянам, пишуть про це (доволі обережно ізза острої большевицької цензури) таки „істинно“ большевицькі, бо в совітах виходячі часописи.

Совітський часопис „Труд“ з 27. серпня 1927. пише таке: „Робітничих платень не виплачують у речинцях, предвидженних у збірних умовах. Спізнення ті мають постійне місце в цілім ряді фабрик. Наслідком цего кооперативи відмовляють робітникам кредиту“.

Так воно є в дійсности. І поступають так з робітниками не якісь „буржуї-кровопійці“, а сама „робітничо-селянська“

— На нашому стало! — говорив князь Богданко до Покотила, радіючи. Тепер треба мені з Павлюком обміркувати похід на Аслан Кермень.

— А вжеж — каже Покотило — відкладати, гаяти нема чого.

Князь Богданко тепер раз-у-раз на розмові з новим кошовим Павлюком.

Князеві все одно й тесаме в голові: щоб якнайскорше Оленку визволити з рук потурнака Пшерембського, та не про те він говорить із кошовим. Навіть про похід не багато говорить — воно й нема що багато говорити про це! Похід порішений і з весною зачнуться приготування до походу. Говорять вони оба з кошовим про це, якби то кращий лад на Січі завести, устійнити та забезпечити грянниці Запоріжжа.

— Треба нам, щоб забезпечити Запоріжжа перед зазіханнями сусідів, щоб вони признали означені межі — говорив князь Богданко.

— Ну, це вже важче! — каже на це кошовий Павлюк. — Із Татарвою на мою думку, ми ніколи не погодимося за межі. Вони всі ці землі вважали й уважають своїми. Їх тільки сила може змусити признати, що ми тут господарі, не вони. От і цього року треба було силою зганяти їх табуни з наших пасовищ.

— Це ще найменше! Заберемо раз, удруге їм коні тай дадуть спокій. А вкінці й нам їх коні придадуться. Ось і тепер у поході, дуже нам їх коні стали в пригоді — завважив князь Богданко. — Та нам важніше забезпечити грянниці з іншими сусідами: з Польщею та з Донським козацтвом.

— Із Донським козацтвом, думаю, ми живемо тай жити мемо в згоді то й мирним шляхом розмежуємося, а з Польщею, які нам можуть бути межі, та цеж землі нашого народу — Київ був і буде столицею України! — каже Павлюк.

— Це правда, друже, там таксамо наша рідна земля, як і тут і ми в душі повинні, ба й мусимо все змагати до цего, щоб скрізь, де живе український нарід була українська влада, українська держава. Я, друже, так і мрію про це, щоб Запоріжжа зробити сильною й могутньою державою й відсіля почати відбудову спадщини Святого Володимира. Але перше всего треба, щоб Запоріжжа стало могутнє й грізне ворогам, аж тоді можна буде подумати про відбудову Володимирової держави. А покищо треба нам забезпечити це, що вже маємо. Тому я думаю, що й із польським королем треба дійти до згоди щодо забезпеки наших меж. Ось так: поти ваше, відтіль наше, тут ти не пхай свойого носа.

— Може й твоя правда, Богданку, бо бачиш, я нераз чув від польських шляхтичів, що й запорізькі землі, то власність їх річи посполитої.

— А бачиш! Тому треба нам дістати від них грамоту, що вони вважають це не своєю, а нашою власністю. От, я посилаю брата Михася в свої добра, щоб подбав про засоби до походу то він поїде й у Краків і там разом із братом Кириком підготовлять усе — каже князь Богданко.

— Ну, й гарно — притакнув кошовий.

Через кілька днів князь Богданко й виправив брата Михайла на Волинь.

— А як поладнаєш усе з Домонтовичом, тоді вибирайся в дорогу до Кракова. Там пізнаєш, чи Кирик уже зівсім задурився в каштелянівній, чи ще можна його витягнути відтам. А може й удасться тобі витягнути його до нас на Запоріжжа. Та заразом уже оба розгляньтеся там, чи можна там почати переговори в справі забезпеки грянниць Запоріжжа.

І відпровадив князь Богданко брата Михайла аж до Жовтих Вод.

(Дальше буде.)

—o—

Ширіть „Правду“!

комуністична влада, яка є власником і фабрик і кооператив!

Совітська „Економическая Жизнь“ з 2. XI. 1926. писала, що: ...„з 250 рублів річного доходу совітський селянин платить урядови 41 рублів рільного податку“.

В тій справі сказав недавно Лівшиц, шеф відділу податків у совітах: „З 2000 рублів доходу селянська родина, що складається з 8 осіб платить річно урядови 400 рублів рільного податку, а в друге стільки місцевих податків, що робить разом 800 рублів, це є 40 проц. від усього доходу.“

Згаданий висше „Труд“ під датою 19. січня 1928. пишучи про жахливий стан приміщень совітських робітників каже: „Сімнайцять, вісімнайцять робітників припадає на девять квадратних метрів“ в одному житлі.

Совітська „Комсомольская Правда“ з 5. січня 1928. стверджує, що „на 2500 робітників транспортових ледви 125 має де мешкати... Робітники ті лишені всякої культури. Ждуть на працю, як на милостиню, а при тім поводяться з ними, як із худобою“.

Совітська „Правда“ з 17. листопада 1927. оголосила слідуючий спис:

Споживання горівки в совітах виносило (1 відро = 12.3 літрів):

в 1924—25 р.	4,100.000 відер.
в 1925—26 р.	20,500.000 „
в 1926—27 р.	32,500.000 „

...Совітські пляни гонення горівки предвиджують двократне, а навіть трикратне збільшення споживання горівки в найблиэших пяти роках.

..Арештовано пяних на вулицях Ленінграду:

в 1923 р	2.388 осіб
в 1924 р.	10.000 „
в 1925 р.	21.000 „
в 1926 р.	95.000 „

Числа ті говорять самі за себе...

„Комсомольская Правда“ з 5. січня 1928. пише: „Вісімгодинний робочий день не істнує“.

...В металюргічних заведеннях полудневої Росії (чому не України? Прим. Ред. Правди) робочий день треває 12 годин.

Совітські часописи „Ізвєстія“ і „Труд“ в числах з 28. лютого і 1. марта 1928. подають, що на лікарськім конгресі в Москві стверджено дотично праці робітників у совітських фабриках: „Години праці понад число, та ще й безплатні стають системою: тижневий (недільний) відпочинок не істнує“.

...„Якщо ходить про працю на ріллі, або в ліснім промислі, то дорослі працюють 13 годин, а молодь і жінки ще довше“. (Совітська „Правда“ з 11. лютого 1928.)

„Красная Ґазета“ з 17. квітня 1927. донесла: „Кількість нещасних випадків по фабриках у Ленінграді зростає з року на рік.“

„Гігієна Труда“ (жовтень 1927): ...В р. 1926 на 10 тисяч працюючих робітників припало 1796 жертв нещасних випадків, менше чи більше тяжких.

„Вопроси Труда“ (грудень 1927): „В нових, збудованих теперішною владою фабриках бракує всяких уряджень конечних до охорони робітників від нещасних випадків“.

Совітська „Правда“ (11. лютого 1928., в промові большевика Томского): ...„Мимо законів, дійсне життя виказує, що умовини праці в наших фабриках є жахливі“.

„Труд“ (22. листопада 1927): ...„Кількість працівників, занятих у бюрах професійних спілок не перестає зростати і зараз дійшла майже до 1,500.000 осіб. Маємо отже величезну армію працівників, котрі щодня збираються, урядують і балакають. Це величезний тягар для промислу. Це родить невдоволення робітників“.

Сов. „Правда“ (17. липня 1927): ...„Рапорти, які жадає Окружний Викон(уючий) Ком(ітет) забирають річно 11 тисяч годин праці...“

Наведені вище коротко голоси совітської преси дають змогу представити собі дійсний, хоч не повний, образ, в які гаразди опливають під большевицькою владою робітники й селяни, та як виглядає большевицька господарка в селянсько-робітничій державі.

А наші, галицькі й американські „світла“, „голоси“, „роби“; „ради“ співають дальше свою пісоньку про робітничо-селянський „червоний рай“.

І не почервоніє їм лице від стиду, що крайною ложею годують своїх читачів, бо стид, це „пережиток буржуазійного ладу“.

Та до часу збанок воду носить. Й неправдою ніхто далеко не зайде.

—o—

Зі світа

Катастрофи і випадки

В Атлянтік Сіті в Америці впав з висоти 4 тисяч метрів літак, вбиваючи при тім 2 особи та тяжко поранивши 5 осіб. — Загальне число жертв будівельної катастрофи в Празі виносить 46 убитих. - В околиці Темешвару в Семигороді дався чути землетрус, який тревав 10 секунд. — Американський летун Мекдонелд, який підняв лет з Нової Фунляндії через Атлянтик до Америки, в дорозі загинув.

Зірвання переговорів.

Німецька торговельна делеґація, яка прибула під проводом Д-ра Гермеса до Варшави в ціли заключення торговельного договору, відїхала не договорившися нічого. Провідник польської делеґації Д-р Твардовський відбув у тій справі цілий ряд конференцій з урядом.

Розстріляли комуніста

В Римі засудив спеціяльний державний трибунал комуніста Делля Маджіора на кару смерти через розстріл. Присуд вже довершено.

Туреччина зриває з Альбанією

Царгородські часописи повідомляють, що турецький уряд, який не признав Ахмета Зоґу королем Альбанії, відкликав з Тірани свого посла.

Вісти зі совітів

Рос. орґан „За Свободу“ пише: Зі всіх кінців Росії приходять в Москву тривожні депеші з домаганням рішучих кроків для успокоєння народа, котрий буриться ізза острого недостатку харчів і одягів та обуви. Особливо важке положення на **Україні**, де ширяться епідемії тифу й болів жолудка ізза неможливого хліба. Робітники на фабриках відмовляються йти до роботи, поки не дадуть їм приличного хліба. В Москві, де також стоять довгі хвости за хлібом, викликають ті депеші пригноблююче враження.

Вісти з Ромунії

На домагання ромунського православного патріярха Мирона Крістена (котрий є членом Реґенційної Ради) рішив уряд Ромунії, в найблищих днях: 1) Переглянути документи вже натуралізованих чужинців. 2) Видалити кваліфікованих чужинців (вичислено кількадесять фахів, які підлягатимуть видаленню, від інжинірів почавши, на шевцях скінчивши). Виїмки будуть зроблені тільки для тих чужинців, котрі стоять на чолі деяких підприємств. Продовження побуту на 3 або 2 роки одержать тільки ті чужинці, котрі уродилися в Ромунії, або боролися в рядах ромунської армії. Супроти того обчисляють, що около 90% чужинців мусітиме опустити Ромунію. З тих причин преса перестерігає перед приниманням роботи й усяких посад в Ромунії. Ті видалення спричинять руїну десятків тисяч людських екзистенцій.

Як витали Цеппеліна в Америці

Вся преса на обидвох півкулях приносить такий опис приняття німецьких летунів у Ню-Йорку: Німецький воздухоплав „Ґраф Цеппелін“, котрий довго мовчав по дорозі, бо серед бурі і зливи не знав, де знаходиться, зявився над Ню-Йорком о год. 5 попол. амер. часу, перелетівши 10.700 клм. в 110 годинах. Його залога в лету направила літак, в часі зливного дощу і бурі. Незлічимі товпи народа злягли на вулиці і площі Ню-Йорку так, що здержано всякий рух, бо він став неможливий. „Ґраф Цеппелін“ серед неописаного радісного крику зібраних товп помалу спускався над височезними хмародерами Ню-Йорку, прямуючи до місця висідання в Лейкгорсті. Там натовп був такий, що власти тільки з найбільшим трудом очистили площу: самих авт наїхало до 20.000! Всі кораблі в Ню-йоркській пристані затрубіли, всі фабрики засвистіли, вся праця спинилася, а маси народа, що битком наповнили вулиці, вікна і дахи домів голосно витали летунів. Одушевлення Американців було ще більше як тоді, коли витали свого власного героя Ліндберґа, що сам оден перелетів океан. Брами великої, ясно освітленої галі, пристані літаків, стояли вже отворені, а біля них 400 людей залоги тої галі. Поліція відтиснула напираючі маси видців і „Ґраф Цеппелін“ щасливо й легко спустився на землю. Маси народа ждали на нього від рана аж до сумерку, Президент Кулідж вислав зараз ґратуляційну депешу през. Гінденбурґови. Вся Німеччина одушевлена перелетом Цеппеліна, а Берлін був тої ночи освітлений так ясно, як в день.

—o—

У невидимій сіти

Майже кожда ділянка суспільного життя в кождій державі, в кождім народі світа сповитна сьогодни сіттями цеї злочинної жидівської тактики.

Бутне ізза дотеперішних її успіхів всесвітне жидівство переводить нині з небувалим досі розмахом обговорювані пядесять літ тому в наведеній нами рабінській промові свої тактичні посунення.

Промова та друкована у французькім: ueRev, internationale des sociétés tcrèes".es T. I. ч. 1. 1912. Переклад її поміщений у праці о. Щепковича: „Будаїзм".

Поява її в европейській пресі викликала великий шум у всесвітнім жидівськім муравлищі. Всі жидівські часописи счинили крик, що такої промови на жидівськім конґресі ніхто не виголошував, що це лиш „злобна видумка, пущена протижидівською пресою на те, щоби ще більше шкодити і так уже нещасним, переслідуваним синам Ізраїля".

Повірмо і тим разом звісній зі своєї „правдомовности" супроти Христіян жидівської пресі і згодімся на те, що обговорювана промова є „видумкою". Та всеж таки порівнавши тую „видуману" в 1912 р. (коли вона появилася друком) промову з відбуваючимися від того тільки часу до нині всесвітніми подіями, мусимо ствердити на основі фактів, що обговорювана вище жидівська, противна християнській моралі тактика істнує і то не лише в теорії, але і послідовно всесвітне жидівство переводить її в життя.

Відкинувши автентичність рабінської промови, авторови, що її „видумав" мусіли би ми признати якийсь небувалий, ґеніяльний, віщий талан, який дозволив його уяві малювати картини, які щойно за цілі десятки літ стали реальною дійсністю. А в такий талан ще тяжше повірити, ніж у жидівську „правдомовність".

—o—

Д О П И С И

ВІДНОВА МІСІЇ В СКАЛАТІ. Завдяки ширим стараннями нашого неструдимого о. кан. Онуферка — відбулась в нашому місті в днях від 6. 13. жовтня віднова незабутньої для всіх тамтогорічної св. Місії, під проводом ОО. Редемптористів — о. Якова й о. Величковського.

Хоч несприяла погода, хоч непригожий час ізза спізненої гарячої роботи копання бараболь, — та мимо всього народ відривався від праці, спішив щоденно на міс. проповіди і з цілою своєю доброю волею користав з Божого Слова.

Нераз, особливо вечерами, коли ізза непогоди проповідь була в церкві, нарід масово товпився також і на дворі біля церковних дверей, мимо дощу й болота, щоби лише хоч троха почути того сильного міс. Слова про вічні правди, яке так дуже скріпляє душу та гартує волю до безнастанної боротьби цього життя.

І дійсно віднова св. Місії, була відновою многих, многих душ парохії.

Наглядним овочем цеї міс. від ови є крім тих ширих сповідей. крім тих зворушаючих спільних св. Причастей, з осібна мущин, жінок і молоді, також і той масовий впис до ново основаного Братства Матери Божої Неустаючої Помочи. Около 600 осіб обох полів з інтеліґенції і міщанства показало ясно без жадного людського згляду, що як члени цього гарного Братства, хочуть жити правдиво християнським життям, щоби за посередництвом Чудотворної Матінки Неустаючої Помочи осягнути певно ціль свойого життя, ласку щасливої смерти.

Крім цего, 65 найповажнійших чесних міщан, що після христ. совісти хочуть самі йти і других провадити в громадянському життю ясним шляхом правди, стали від цеї міс. віднови сталими передплатниками одинокого щиро-народнього християнського часопису „Правда".

Громадянин.

—o—

о. ВОЛОДИМИР ЯЦЕНКІВ

Нове жерело багатства

19. Заморювання коконів.

В 12—14 днів по звиненню через гусеницю коконів, находячася в ньому кукла перемінюється в мотиля. Мотиль випускає з рота лугуватий плин і розпускає, розклеює ним один конець кокона й розмякшує в цьому місці шовкову нитку. Тоді головкою й ніжками пробивається через стіни кокона й добувається на зовні, лишаючи вже непридатний ні до продажі ні до розмотування ушкоджений кокон.

Щоби забезпечитися перед тим, коли не було змоги продати свіжих коконів й треба їх буде передержати в себе довший час, — зібрані кокони заморюємо.

Робимо це при помочі водної пари. На гарячу піч ставимо високий баняк із кипучою в ньому на дні водою. В нутрі баняка ставимо па двох-трьох вистаючих понад поверхню кипучої води цеголках, або відрізках дерева наповнені в три верстви коконами (не металеві) сита або решета, ставляючи їх одно на друге, аж до верху баняка. Баняк прикриваємо густим сукном, веретою. В тому часі гинуть усі кукли в коконах. Належить дуже уважати, щоби коконів не перепарити, не замочити ані поплямити. Щоби провірити чи кокони добре заморені, розрізуємо один кокон із верхного сита, й наколюємо шпилькою находячуся в ньому куклу. Коли кукла не рухається, кокони заморені добре.

Заморюємо окремо кокони правильні, неправильні, ушкоджені, подвійні. Коконів пустих, у яких кукла не жива, не заморюємо.

По замореню виймаємо сита з баняка, висипаємо кокони до кошів й прикривши їх добре, ставимо десь на боці, щоби протягом $1^1/_2$ години поволи стигли й парували. Скоре остуджування шкідливе.

В більших підприємствах уживається спеціяльних апаратів до морення й рівночасно сушення коконів.

Заморені кокони треба зараз сушити, щоби не сплісніли та не загнили. При сушенню кокони тратять 3/4 своєї ваги. Зате за добре сушені кокони ціна в трое більша ніж за свіжі.

Призначені до сушення кокони розсипуємо поєдинчою верствою найкраще на горішних полицях, на яких годувалися гусениці. В перших тижнях сушення треба кокони перемішувати, щоби рівномірно присихали, та забирати з поміж них ушкоджені і зіпсовані. Висхнути мае також і кукла, бо інакше вона зігниє і знищить кокон. Сушення в пригожих обставинах, в сухім місці, на продуві, однак не на сонці, треває шість місяців. В часі того треба пильнуватись перед мишами й комахами. По висушенню кокони зсипуємо до мішків та привязуємо до стелі, або на стриху до бантів, щоби забезпечити їх перед мишами. Великі шкоди в коконах можуть спричинити також гусениці жучка скіроїда. Вони зїдають яєчка, метеликів, а також діравлячи кокони — гризуть кукли шовковика. Жучка того приваблює особливо запах пустих коконів. Тому, щоби забезпечитись перед ним, пусті кокони треба держати десь окремо. Також успішним средством на жучка скіроїда є нафталіна, якою посипуємо висушені кокони.

20. Продаж коконів.

Коли близько місцевости, в якій плекаємо шовковика, находяться шовківничі централі, так найвигіднійше є відпродати їм свіжі кокони зараз, як тільки здіймемо їх зі сідал. Свіжі кокони переховуємо найкраще в місці, де плекали ми гусениці. Зняті зі сідал і посортовані кокони складаємо тонкою верствою на полицях. Ніяк не можна їх зісипати купою, бо покриються цвіллю й стануть псуватися. До місця збуту пересилається їх у лозових, подовгастих вальцеватих кошиках, або деревляних, зі заосмотреними в дірочки стінами скринках. Висилати належить за погоди, щоб кокони не замокли.

Та найчастійше приходиться продавати вже сушені кокони. Пересилається їх у меншій кількости почтою, а більші посилки залізницею.

Найвигіднійше висилати почтою в 20 кільограмових мішках. Залізницею пересилається кокони в кошиках.

Зле висушених коконів не можна висилати в скринках чи коробках, бо в дорозі зацвитуть та надпсуються.

21. Правила розумного плекання шовковика.

1. Перед почином годівлі обчислити, чи вистане нам простору і листя потрібного до виплекання шовковика з тої кількости яєчок, з якою хочемо почати годівлю.
2. Шовковика розводити з яєчок набутих в досвідній станиці, а ніяк з власного плекання.
3. Перед почином годівлі перевести точну десинфекцію місця і приладів годівлі.
4. Не дати гусеницям вилягатися з яєчок на сонці.
5. В годувальні удержувати рівномірне тепло 16—18 степенів R.
6. Кормити гусениці обильно в трьох перших періодах 5 разів, а в двох послідних 4 рази денно.
7. Не кормити листям мокрим, поплямленим птахами й іржою, спареним та з дерев, що ростуть у тіни.
8. Дозріваючих гусениць не кормити молодим листям із чубків дерев.
9. Виховальню вітрити часто. При тім уважати, щоб не було протягів.

10. Відчинене при вітренню вікно закрити сіткою, або серпанком, щоб не влетіла яка птиця, комаха, не вліз кіт.

11. В виховальні удержувати взірцеву чистоту. Що другий день зпід гусениць спрятати підстілку.

12. Зі зростом гусениць розділювати їх по порожних полицях при помочі підкладок.

13. Усувати хорі й підозрілі в хоробі гусениці.

14. Не кормити гусениць і не забирати підстілки підчас ліненя.

15. Заздалегінь приготовити сідала під кокони.

16. В виховальні заховувати спокій й рішуче не випускати до неї цікавих, особливо в часі ліненя і звивання коконів.

17. Здіймати кокони щойно в 8—9 днів від хвилі, коли гусениці розсілися на сідалах.

18. Заморювати кокони найдальше до трьох тижнів від почину їх звивання.

19. Заморювати кокони виключно парою а не в печі ні на сонці.

—o—

Жиди на Запоріжжі

Колись московська цариця Катерина, як Січ зруйнувала, задумала запоріжські землі заселити чужинцями. І поселила на запоріжських землях Сербів, Болгар і Німців. І на землях зрошених геройською кровю Запоріжців, засіяних їх кістьми, чужинці збирали жниво.

„А на Січі мудрий Німець
Картопельку садить..." — писав Т. Шевченко.

Так робили московські самодержавні царі, а що роблять червоні царі?

Як ми вже подавали, заселюють більшовики Запоріжжа Жидами. І вже так там їх намножили, що роблять там жидівські рейони, себто окремі жидівські республики.

І там, де колись лунала запоріжська слава, розноситься тепер жидівський вайкіт.

А потомки славних Запоріжців? Вони або наймитують у жидів (бо Жиди самі не скорі до важкої праці біля землі), або йдуть на далеку Сибір, бо на рідній землі їм місця не має, треба Жидам.

А чому Жидам? Бо: 1) Жиди в більшовиків при владі, 2) Жиди дають більшовикам гроші, 3) більшовики бажають, щоб між українським селянством і Жидами була дальше ворожнеча, як була за царату, щоб так лекше Московщині панувати над Україною.

Так воно, не інакше. Бо колиб не про це більшовикам ходило, то далиб незаселені сибірські простори Жидам, не забиралиб землі українським селянам і не змушувалиб їх шукати долі на Сибірі.

—o—

Присилайте передплату!

НОВИНКИ

Осквернення костела в Камінці стр. В неділю 21. X. в Камінці стр. сталася небувала подія. З села Бербек належачого до лат. парохії в Камінці стр. прийшло кількох парубків Поляків до костела на Сл. Божу. По читаній Сл. Божій вийшли вони на місто, де счинили з камінецькими парубками бійку й ножами й палками побилися аж до крови. Двох братів Беркерів із Бербек утікаючи в часі тої бійки хотіли схоронитися до костела, де якраз щойно скінчилася співана Сл. Божа й люде кінчили співати „Ангел Господень". Двох камінецьких опришків Новак і Пеліх із палками й ножами вбігли за Бербеками до костела й почали тут дальше битися, так що кровю страшно злили костел, оскверняючи в той звірячий спосіб святе місце. Серед народу повстав страшний переполох і всі стали втікати з костела, а щойно по якімсь часі поліція арештувала тих опришків. Костел сейчас замкнено, богослуження жадні не відправляються аж до часу нового посвячення оскверненого костела. Ось, до чого довела самоволя розбуялої до схудобіння молоді.

Польський редактор у вязниці. На днях арештовано відвічального редактора часопису „Ойчизна", Пассакаса, у звязи з фальшованням векслів.

Смерть залізничника. На стації в Зимній воді під Львовом залізничий робітник Теодор Мекіня попав під переїзджаючий поїзд і поніс смерть під його колесами.

Небезпечна їзда. У Львові, на вул. Коперника, в часі скорої їзди зіпсулася керма в великім почтовім самоході. Самохід віхав на хідник та з цілим розгоном вдарив об велику склепову виставу. При тім прямо втиснув у неї дві особи, які віднесли тяжкі рани. Шофера арештовано.

Страйк в Равщині. В останніх тижнях у Гребеннім, равського повіту, застрайкували селяни, працюючі в добрах дідича князя Сапіги. Причиною страйку була смішно мала платня за роботу, якої дідич ніяк ее хотів підвисшити. Місцеві селяни не допустили до праці спроваджених дідичем чужосторонних робітників. З тої причини прийшло до бійок між робітниками. Спроваджена поліція утихомирила страйкарів оружям та арештувала кільканайцять селян. В часі бійок поранено пару осіб. Остаточно прийшло до згоди між селянами а дідичем, який платню за роботу підвисшив у двоє. По скінченню в той спосіб страйку, з Гребенного забралася поліція та військові відділи, які підчас страйку розкватирувалися були в селі.

Ціни збіжа. Пшениця двірська 45·25 46·25 пшениця селянська 42·75—43·75, жито галицьке 34·25—35·35, ячмінь галицький броварняний 35 50—36·50, ячмінь на мливо 29·00—30·00, ячмінь пастівнний 35·50—36·25, овес галицький 31 00—32·00, кукурудза румунська 44·00—44·50. бараболя промислова 6·00—6·50, фасоля біла 65·50—70·00, фасоля колірова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 53·00—63·00, горох пільний 42·00—44·00, бобик 33·00—35·00, мішанка пастівна в зерні 00 00—00 00 вика 34·25—38·25, сіно солодке краєве прасоване 18 00—20·00, солома прасована 5·00—5·25, гречка 33·00—34·00, льон 64·50—65·00, лубінь синій 21·50—22·50, ріпак озимий 70·00—72·00, мука пшенична 50 проц. 69·00 - 70 мука житна 65% 52·00—53·00, ґрисік кукурудзяний 67. - 00 70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 22·50—23·00, отруби пшеничні 23·00—23·50, крупи гречані 70·25—72·25, пшоно 80 00 82·00, крупи ячмінні 47·00—49·50, пенцак 47·00 49·00. просо краєво 39 00—40·00, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 220·00—250·00, мак синій 125·00 135·00, мак сивий 100 00 110·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·68 - 1·72, мішки уживані добрі 1·38—1·42.

ОГОЛОШЕННЯ

Відповідальний редактор: Антін Лотоцький.

З друкарні Вид. Сп. „Діло", Львів, Ринок 10.